

48e jaargang no. 7, juli 1987

ONZE VOGELS

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

ONZI

MAANDBLAD VAN DE NEDERLAN

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
bank AMRO rek.nr.: 46.89.59.262.
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol, E.J. Lensink,
W.C. Oonk, Joh. M. van Pelt, A.F. Smit, Jos van de Walle
en E.M. Wessels.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: J.W.B. Robbe, A-Kade 19,
9581 AH Musselkanaal, telefoon (05994) 1 63 41.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7826 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: T.J. Udo, Slotstr. 5, 4421 EL Kapelle,
telefoon (01102) 15 22.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: A.H. Meesterburrie,
Kasteel Traverse 198, 5701 NR Helmond,
telefoon (04920) 2 56 09.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 73 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden,
telefoon (058) 13 46 55.
Tropen, parkieten etc.:
P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest,
telefoon (02155) 1 53 01.
Zangkanaries:
W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten,
telefoon (05120) 1 72 42.

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 45,- bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvanger wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend. Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIAALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wendt men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

J. Broere, Jongbloedln. 31,
3769 BP Soesterberg, telefoon (03463) 19 76.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Gras- en Grote parkieten

B. Kerseboom, Piet Heinlaan 9,
3951 CP Maarn, (03432) 20 83.
Entree f 5,-.

Insecten- en vruchtenetende vogels

H.W. Wareman, Kastanjeln. 13,
4793 AW Fijnaart 01686-3314.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Japanse meeuwen

T.C. Mulder, Ch. Parkersingel 23,
3069 XR Rotterdam, telefoon (010) 455 97 81.
Contributie f 17,50 per jaar, entree f 5,-.

Vorm- en Postuurkanaries

G.J.S. Nijhuis, Wilderinkstr. 31,
7555 DS Hengelo, telefoon 074-91 17 03.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Zebrovinken

D.J. Elzinga, Hunzedal 73,
9531 GD Borger, telefoon (05998) 3 50 65.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 33,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonneer OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.

KLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Drapeniersdonk 144, 7326 AG Apeldoorn.

VORM- EN POSTUURKANARIES aan: J. Kuiper, W. Marisstr. 2, 2282 SP Rijswijk.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: C. van Elven, Van N. van Eemnesln. 7, 3384 EA Wilhelminaoord.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: E.M. Wessels, Ravenhorst 28a, 3085 ZV Rotterdam.

GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov.weg 29a, 3677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourporti, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer /-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 24 augustus 1987.

IN DIT NUMMER

	pag.
Groene Baardvogels	292
Noordamerikaanse Witkeelgors	294
Geslaagde kweek met de Timneh grijze roodstaartpapegaai	295
Tussen twee seizoenen	297
Tentoonstellingen 1987	298
Bud-vogels op de tentoonstellingen	304
De Mantelkardinaal	305
Vogels en longkanker	307
Stammen kleurkanaries	308
Kleurkanaries Zilveragaatpastel	309
Het effect van specialisatie	310
De Sprinkhaanastrilde	311
Geslaagde kweek met de Roodbuikpapegaai	312
Tentoonstellingsagenda 1987	t/m VIII
Geslaagde kweek met de Bruinkoppapegaai	313
De Grijskopedelparkiet	314
Opinie	314
Oproep	315
Oranjebuik Vliegenvanger	317
Volière van de maand	319
Schild- of roodkeelwida	320
Lijst toegekende N.B.v.V.-oorkonden	321
Vraagprogramma 1987 t/m 1989/90	325
Muurpeper	329

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Bogena b.v.	296
J. Heesakkers	301
K.B.O.F., F. Thijssen, Vogelhuis Kloeg.	306
Fauna metaalwaren b.v., S.T.T. b.v.	316
Beaphar	316
Corbeille b.v., Siem van 't Hart, J. Grauwelman,	318
Gehu, W. Stijger, M. Borgstein, Langhout's Dier-Home	324
Wolro, Gezasept, Rien Zagers	328
N.B.v.V. Kalender 1988, 5e PSC kampioenschappen	330
Vraag & Aanbod	330
Fauna metaalwaren b.v.	331
CéDé	332
Rein van der Veen, Wovo, Blankenstijn's,	333
Kees v.d. Borst, Van Keulen	334
Prijslijst Centraal Magazijn	334
Orni-Mondo, Amimali, N.B.v.V.-Boekenservice	335
Witte Molen	336

Foto voorplaat: Müllers baardvogel

Foto: C. Scholtz/Plomp

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam – Telefoon (010) 462 29 22

Groene Baardvogels

Tekst: Chr. Walraven

Foto's: H. Lacey, H. Müller, NBvV en C. Scholtz/Plomp

In een ruime volière met wat grotere vogels is een baardvogel een opvallende en veelal aantrekkelijke verschijning. Vandaar ook dat vele liefhebbers die tropische spreeuwen, troepialen en andere grote tropen in hun volière houden, vroeg of laat wel één of een paartje van deze vogels in hun collectie opnemen.

Veelkleurenbaardvogel

Vaak is men aanvankelijk wel wat bevreemd dat de baardvogel misbruik zal maken van zijn forse snavel, maar het komt zelden voor dat ze dat doen, als ze maar enkele grotere vogelsoorten tot gezelschap geeft. Met kleine tropen kunnen ze beslist niet samenhouden, ook niet in een zeer grote volière, want ondanks de niet zo sterke vlucht van de baardvogels, zullen ze toch vroeg of laat wel kan zien zo'n klein vogeltje te verschalken en als een lekkernij op te peuzelen.

Hun naam hebben de baardvogels te danken aan de borstelachtige haren welke zich bij de basis van de snavel bevinden. Het zijn sterk gebouwde vogels waarvan de grootte varieert van 10 tot 30 cm. Opvallend is de wat plumpe lichaamsbouw en de tamelijk grove en zware kop. De snavel is fors en zwaar, de vleugels vrij kort en rond. Hun vlucht is niet krachtig, maar op korte afstanden kunnen ze toch wel snel vliegen.

De baardvogels omvatten een groep van ongeveer 75 soorten, die voorkomen in Afrika, Azië en Zuid en Midden Amerika. Behoudens een enkele uitzondering zijn het briljant gekleurde vogels, met als belangrijkste kleuren groen, geel, rood en blauw.

Bij de meeste soorten zijn man en pop gelijk van kleur en is het geslachtsonderscheid niet of zeer moeilijk te bepalen. Het zijn typische woudvogels die veel alleen of in paren leven. Toch zoeken ze wel bewoonde streken op en in bepaalde gebieden in Azië nestelen ze zelfs nabij huizen alhoewel ze het dan meestal hebben voorzien op in die buurt staande fruitbomen.

Het hoofdvoedsel bestaat uit vruchtbessen en zaden, maar meestal eten ze ook insecten. Er zijn zelfs soorten die uitsluitend insecten eten.

Nestelen doen ze in holen welke ze in de bomen maken. Daar hun snavel niet zo hard en stevig is als van de spechten, zoeken ze bomen uit waarvan het hout niet hard is. Vaak ook gebruiken ze dode bomen of boomstronken. Ook zijn er soorten die in zandhopen een tunnel graven om in te broeden.

Eerst wordt in het hout een gang gemaakt, welke juist groot genoeg is om een vogel door te laten. De lengte van de gang varieert bij de verschillende soorten, maar is ook afhankelijk van de hardheid van het hout. Zo schrijft Van Someren in "Days with Birds", dat bij de wenkbrauw baardvogel (*Tricholaema diadematum*) de lengte van de gang kan variëren van 20 cm in harde houtsoorten tot naar liefst 45 cm in zacht hout. De nestruimte zelf is vrij klein, soms zelfs zo klein dat men zich verwondert afvraagt hoe het mogelijk is dat een oudervogels met de jongen erin kunnen verblijven.

Als nestmateriaal worden meestal verschillende soorten zachte plantevezels en grashalmen gebruikt, maar ook worden wel enkel houtspaanders gebruikt. Zowel

Blauwwangbaardvogel

man als pop houden zich bezig met het maken van het nest en soms krijgen ze daarbij zelfs nog hulp van soortgenoten. Gewoonlijk hebben de baardvogels 10 dagen nodig om het nest te maken. De pop legt 2 tot 5 witte eitjes, welke door

beide ouders worden bebroed. De broedtijd bedraagt 13 tot 15 dagen. De uitwerpselen van de jongen worden door de oudervogels uit het nest verwijderd en op enige afstand van het nest gedeponeerd. De jongen worden met zeer korte tussenpozen gevoerd. Waarnemers constateerden dat oudervogels 15 maal in een uur het nest opzochten om te gaan voeren.

Als de jongen uitvliegen lijken ze reeds veel op de ouders.

Baardvogels kunnen goed in een volière worden gehouden waarin ze over het algemeen zelfs de winter kunnen doorbrengen. Voorwaarde is wel dat ze ook de beschikking hebben over een goed beschut, droog en tochtvrij nachtverblijf, dat zo mogelijk ook nog vorstvrij gehouden moet worden alhoewel dat voor sommige soorten niet eens nodig is.

De vogels moeten uiteraard dan wel goed geacclimatiseerd zijn en in een goede conditie.

Om baardvogels in goede conditie te houden vraagt wel tijd en aandacht maar

Mulier's baardvogel

Roodborstbaardvogel

moeilijk is het niet. Als basis krijgen ze een goed universeel- en insectenvoer en daarnaast elke dag verschillende soorten klein gesneden fruit, bessen, wat meelwormen of andere insecten en een stukje in melk geweekt oud brood, soms besmeerd met kwark. Een of twee keer per week wat fijn gesneden vlees en zo af en toe een stukje gekookte aardappel is ook goed.

Voor een goede conditie is het noodzakelijk dat de vogels, zolang het weer dat toelaat, een bad kunnen nemen. Dageijkse verstrekking van vers en fris badwater is dus van groot belang.

Bij een juiste verzorging zitten de baardvogels steeds mooi glad in de veren en komen hun prachtige kleuren het beste tot hun recht. Wanneer men met dergelijke vogels wil trachten te kweken, is het wel aan te bevelen ze paarsgewijs in een aparte volière te houden. Ze verdragen dan beslist geen andere vogels in diezelfde ruimte en het kan zelfs gebeuren dat baardvogels in een aangrenzende vlucht het moeten bekopen. Een nadeel van baardvogels kan ook zijn het hinderlijke en harde geluid wat ze kunnen voortbrengen. In een dichtbevolkte wijk kan dat best problemen geven met de burens. Niettemin, het zijn hoogst interessante vogels.

De afbeeldingen tonen u een viertal Megalaima-soorten, vier groene baardvogels, te weten:

Megalaima rafflesii, Veelkleurenbaardvogel

lengte 25 cm, 3 rassen, voorkomend in Zuid Birma, Maleisië, Sumatra, Banka, Billiton, Mendanao, Borneo en op verschillende andere eilanden.

Megalaima asiatica, Blauwwangbaardvogel

lengte 23 cm, 5 rassen, voorkomend in Noord India, Assam, Birma tot Zuid China, Noord Indochina, Zuid Thailand en Noord Borneo.

Megalaima oortii, Muller's baardvogel

lengte 20 cm, 5 rassen, voorkomend in Maleisië, Sumatra, Zuid Indochina, Taiwan, Hainan en Zuidoost China.

Megalaima heamacephala, Roodborstbaardvogel

lengte 15 cm, 5 rassen, voorkomen in Noordwest India tot Maleisië, Sumatra, Java en Bali.

Deze laatste, de roodborstbaardvogel, wordt ook wel *Kopersmid* genoemd, welke naam is ontleend aan zijn roep die veel lijkt op het getik van een hamer op een ketel. Het is bovendien een van de kleinste baardvogelsoorten.

Noordamerikaanse Witkeelgors

prof. dr. Anthonie Stolk

Bij de witkeelgors zijn twee ondersoorten te onderscheiden, die sterk verschillen wat broedgedrag betreft en in het noordwesten van Amerika worden aangetroffen, bij Seattle, Washington bijvoorbeeld. De noordelijke ondersoort die tot in Alaska broedt, heeft door de geografische omstandigheden een kort broedseizoen. Gaan de eieren op de een of andere manier verloren, dan kunnen ze niet worden vervangen, zodat als aanpassing aan de korte broedtijd met één legsel per jaar moet worden volstaan. De zuidelijke ondersoort in Californië en Oregon is echter aan een lange broedperiode aangepast, zodat men hier normaal twee tot drie legsels per jaar kan verwachten. Bij het pestgedrag werden bij beide ondersoorten eveneens doelmatige verschillen gevonden. Dit laten kleine vogels bij gelegenheid zien als ze in grote aantallen met luide kreten op een grotere vijand duiken, een uil of een kraai bijvoorbeeld. Wordt de grotere vogel op die manier aangevallen, dan gaat hij op de vlucht en speelt hij de bommenwerper die door jachtvliegtuigen wordt achtervolgd. Het is interessant om dit pestgedrag bij beide ondersoorten met een roofvogelmodel te onderzoeken. Brengt men dit bij een gorzennest, dan blijken de noorderlingen

bijzonder fel en volhardend bij hun aanvallen te zijn, terwijl de zuiderlingen heel wat rustiger aan doen. Geen wonder eigenlijk, want dat ene legsel van de noorderlingen vertegenwoordigt een grotere waarde. **Waarom het leven geriekerd voor een vervangbaar bezit?** schenen de zuiderlingen tot zichzelf (en elkaar) te zeggen. **Even vechten voor de vorm**, is voor hen het parool: **vervolgervluchten, overleven en zo spoedig mogelijk een nieuw legsel uit de grond gestampt. Het nest is er al en ging bij een harde actie gelukkig niet verloren.** Z kunnen ook wij mensen al of niet bezijn om voor de kinderen te zorgen te koste van onszelf.

De splitsing in ondersoorten is bij de witkeelgors al zo ver gevorderd, dat de verschillende plaatsen van de San Francisco Bay levende dieren een ander dialect spreken, wat ook in hun zang tot uiting komt. Die taalbarrière verhindert het contact tussen noord en zuid en men kan zich voorstellen dat men hiermee ook de paring rekening zal houden. Al zal ook hier door noorder- en zuiderlinge wel eens een slippertje worden gemaakt. Een kniesoor echter, die zich daarover druk zou maken.

Voor een goede voorlichting
over vogels houden.

Geslaagde kweek met de Timneh grijze roodstaartpapegaai

door F.T. Scholte

De Timneh Grijze Roodstaartpapegaai, *Psittacus erithacus timneh*, komt voor in Guinea, Sierra Leone, Liberië en Ivoorkust waar ze tijdens de broedperiode, omstreeks april, paarsgewijs in hoge bomen leven. Buiten die periode leven ze in groepen.

Hun voedsel bestaat uit vruchten en zaden.

Ze verschillen van de nominatform, *P.erithacus erithacus*, de zeg maar gewone grijze roodstaartpapegaai, door een wat kleiner formaat, wat donkerder grijze veren en een roodbruine staart.

Zodra een mannetje in broedstemming gaat verkeren, voert hij regelmatig de balts uit. Met hangende vleugels beweegt hij zich dan rond het vrouwtje en voert haar. Ze broeden in holten van bomen en de nestdiepte is ongeveer 60 cm. Een legsel bestaat gemiddeld uit 3 - 4 witte matglanzende eieren die met tussenpozen van twee of drie dagen worden gelegd. Het vrouwtje broedt alleen, broeduur ongeveer 30 dagen.

De vogels zijn ongeveer drie jaar in ons bezit. Endoscopisch onderzoek door dr. Kaal uit Amersfoort bevestigde dat we in het bezit waren van een koppel. Ze werden indertijd ondergebracht in een oud gedeelte van de voliëres hetgeen niet zo verstandig bleek te zijn want korte tijd later wist een van de vogels een gat in het

gaas te bijten en koos voor de vrijheid. Vrolijk fluitend vloog hij op en neer door onze straat. De nacht bracht hij door in de appelhof van een bevriende kweker. De rijpe appels smaakten kennelijk goed zodat we ons niet bezorgd behoefde te maken dat hij zou sterven van de honger. Overdag zat hij weer regelmatig in de bomen rond ons huis en zaten beide vogels regelmatig naar elkaar te fluiten. Dat op zich was een goed teken. De vogel bleef in de buurt maar de grote vraag was hoe krijgen we hem weer te pakken. Aan vangen hoefden we niet te denken, want hij zat voortdurend hoog in de bomen. Op de ochtend van de derde dag kreeg hij er echter plotseling genoeg van en vloog door hetzelfde gat weer de voliëre in, uiteraard tot onze grote opluchting.

In het voorjaar van 1985 zagen we voor het eerst dat de vogels paarden. Ook zaten ze regelmatig in het nestblok maar eieren werden er niet gelegd.

In januari 1986 hebben we een groot aantal oude voliëres afgebroken en een compleet nieuw hok gebouwd. Begin juni waren de voliëres klaar maar het zal duidelijk zijn dat er dan van broeden niet veel meer terecht zou komen, althans dat dachten wij.

De Timneh's werden ondergebracht in een kooi van 1 bij 1 bij 2 meter. Vrijwel meteen zat de pop weer regelmatig in het nestblok. Dat blok was 40 cm breed, 30 cm diep en 60 cm hoog. Toen we op 1 augustus dat blok inspecteerden lagen er tot onze grote verrassing drie bevruchte eieren in. Daar we niet wisten wanneer de eieren precies waren gelegd, was het een kwestie van afwachten. Op 18 augustus werd het eerste jong geboren en op 23 augustus het tweede. Het andere, derde ei was licht beschadigd en is niet uitgekomen.

De jongen waren lichtroze van kleur met op de huid wat witgrijze dons. Beide oudervogels voerden de jongen goed en op een leeftijd van 18 dagen konden wij ze ringen; ringmaat 8 mm. Na 12 weken verlieten ze voor het eerst het nest waarna ze nog gedurende ongeveer 4 weken door de oudervogels werden gevoerd. Als ze uitvliegen gelijken de jongen al heel sterk op de oudervogels, alleen zijn ze wat doffer van kleur.

Ze hebben de eerste maanden een zwarte iris die via verschillende grijs tinten langzaam geel wordt. Dat verkleuren begint al zodra ze enkele maanden oud zijn. Als voedsel geven we de Timneh's een door de heer Holsheimer in zijn boek 'De Voeding van Vogels' beschreven zaadmengsel, aangevuld met maiskolven, rozenbottels en appel.

Als vogelliefhebber weet u dat onze gevederde vrienden dagelijks goede verzorging nodig hebben. Met zorg geselecteerde voeding. Iedere kenner weet echter ook dat, ondanks die afgewogen verzorging lastige of zelfs gevaarlijke kwalen nooit geheel zijn uit te bannen. Bogena heeft nu een serie geneesmiddelen ontwikkeld op basis van antibioticum en sulfa, die de meest voorkomende kwalen onder volièrevogels direct en grondig aanpakken. **Coccidex:** ter bestrijding van coccidiose en atoxoplasmose bij kanaries, wildzang en overige zangvogels. **Bovomix:** voor kanaries, tropische vogels, parkieten enz. Bovomix werkt groeibevorderend, gaat stress tegen, verbetert de opfok van jonge vogels, brengt zangvogels op zang en kleurvogels op kleur, en helpt vogels snel door de rui.

Astricycline: ter bestrijding van snot, longontsteking, diarree bij kanaries, tropische vogels en parkieten. **Rui-hulp extra:** stimuleert de vedergroei en zang en bevordert de konditie bij alle kooi- en volièrevogels. **Bogacycline:** ter bestrijding van longontsteking en diarree bij parkieten, agaporniden, kakatoes, papegaaien enz.

Nast een maat-
exakte
schempe voor de
dosering bevat
iedere verpak-
king 'n bijsluit-
er. Met alle informa-
tie over het
ziektebeeld, de
oorzaken, behande-
ling, bewaarwijze etc.
De nieuwe middelen
van Bogena. U haalt
uw dierspecialzaak.
naar de gratis folder
informatie. U herkent
de doosjes aan de
groene band. Nieuw bij de dierspecialzaak:
de genezende middelen van Bogena.

Als ze door ziekte wat minder te spreken zijn heeft u direct het middel bij de hand.

bogena

BOGENA BV POSTBUS 150 5140 AD WAALWIJK

De Mantelkardinaal (*Paroaria capitata*)

Naast de nominaatvorm van deze ongeveer 16 cm grote kardinaal, welke voorkomt in de zuidwestelijke Mato Grosso (Brazilië), Paraguay en Noord Argentinië, is er een ondersoort bekend, *P.c.fuscipes*, welke voorkomt in Bolivia.

Ze leven voornamelijk in de met struiken begroeide rivieroever en met bomen en struiken begroeide open gebieden. Het zijn dus geen bosbewoners. Buiten de broedtijd leven ze in groepen en komen dan ook heel vaak in de buurt van dorpen en nederzettingen.

Hun voedsel bestaat uit allerlei zaden, insecten, bessen en knoppen. Ze broeden in de dichte vegetatie en hun komvormige nest maken ze van takjes, halmen en vezels.

De popjes onderscheiden zich slechts een weinig van de mannelijke exemplaren door hun kleinere zwarte keel- en borst- vlek en een smallere witte band in de nek. Bovendien zijn ze wat matter van kleur. Niet altijd is er van een duidelijk onderscheid tussen de geslachten sprake en vraagt het samenstellen van een paartje best wel enige observatie. Een vrije partnerkeuze is eigenlijk de enigst juiste weg maar je moet dan wel meer dan 2 exemplaren aanschaffen. De acclimatisatie vraagt enige zorg ten aanzien van temperatuur en voeding. Er dient namelijk wel te worden opgemerkt dat deze vogels gevoelig zijn voor koude en slecht kunnen wennen aan vreemd voedsel. Onze winters dienen ze dan ook in een op zijn

minst vorstvrije, beter nog in een matig verwarmde ruimte door te brengen. In het voorjaar mogen ze dan weer naar de beplante buitenvolière waar ze zich ongetwijfeld in zullen thuisvoelen. Ze hebben een vreedzaam karakter en kunnen zelfs met kleine prachtvinken worden samengehouden. Alleen tijdens de broedperiode kan het wel eens zijn dat ze enige agressiviteit ontwikkelen maar als men daarop is bedacht zijn wellicht adequate maatregelen te nemen.

Hun voedsel dient te bestaan uit een mengeling tropen- en kanariezaden, zacht voer zoals universeel met wat ei-voer waardoorheen een portie dierlijk voedsel is verwerkt en wat fruit en groen. Dat dierlijk voedsel kan bestaan uit meelwormen, pinky's, buffalowormen, mierenpoppen, maden enz. Vooral in de broedperiode is een dergelijke aanvulling op het menu noodzakelijk. Tijdens de acclimatisatieperiode dienen we de opname van voedsel goed in de gaten te houden. Zoals gezegd zijn ze moeilijk aan voor hun vreemd voer te wennen. Ze dienen echt voldoende voedsel op te nemen alvorens ze de volièrre in gaan want anders blijven ze beslist niet in leven. Zijn ze eenmaal aan het in onze situatie normale

voedsel gewend, dan blijken ze niet eens zo kieskeurig te zijn, wat niet wegneemt dat we dan onze aandacht daarop mogen verslappen.

De mantelkardinaal heeft ook een grote behoefte aan baden, ze doen dat meermalen per dag.

Het baltsritueel van de man is aardig om te zien. Met opgezette veren en hangende vleugels zingt hij voor zijn vrouwtje het hoogste lied waarbij hij op een eigenaardige manier met de kop draait.

Van allerlei takjes, droge halmen en kokosvezel wordt een stevig en dikwandig nest gemaakt dat kom- of napvormig is. Een legsel bestaat uit gemiddeld drie grijsgroene met talrijke streepjes en puntjes, vooral op het stompe einde, voorzien eitjes.

Na het leggen van het laatste ei begint het broeden wat in hoofdzaak door het popje wordt gedaan. Het mannetje vertoef telkens maar voor enkele ogenblikken op het nest maar vertoont wel een grote interesse als het popje aan de nestbouw bezig is en hij helpt haar dan ook wel wat. Broedduur 12-13 dagen.

Als de jongen zijn geboren, zal enkele dagen daarna het mannetje ook met het voeden helpen. Pas geboren jongen zijn donkervleeskleurig en hun lichaampjes zijn matig bedekt met wat grijze donsveertjes. Opvallend is dan hun grote en brede snavel met sterke gele snavelbobbels die nog lang na het uitvliegen zichtbaar zijn. Na zes dagen begint de ontwikkeling van de veren en als ze 12-13 dagen oud zijn vliegen ze uit.

In een dergelijk kort bestek lijkt het kweken met deze vogels niet zo moeilijk te zijn, dat is gedeeltelijk waar. Alles hangt af van een voldoende hoeveelheid levend voedsel dat liefst zo gevarieerd mogelijk moet zijn. Is dat niet of onvoldoende aanwezig, is een goed kweekresultaat wel te vergeten.

Het jeugdkleed laat reeds zien hoe ze er in volwassen staat uitzien. De latere felrode kop is evenals de zwarte borstbevedering vuilrood van kleur en de witte flanken zijn duidelijk bruin bewaasd.

De jongen worden na het uitvliegen nog geruime tijd door de oudervogels verzorgd. Het duurt zeker wel drie tot vier weken eer ze zelfstandig zijn en dan pas mogen ze eventueel van de oudervogels worden gescheiden. Noodzaak is daartoe niet, want hun verblijf in diezelfde ruimte heeft geen invloed op nog een eventueel volgend broedsel. Wel dienen we er zo mogelijk zorg voor te dragen dat volwassen jongen niet alleen zacht voedsel blijven opnemen maar ook geleidelijk aan overgaan op het zaadmenu.

Tekst: V. Le Kreb Foto: Horst Bielfeld

We schrijven 12 juni 1987. In nagenoeg alle dagbladen valt ons vogelliefhebbers al direct een alarmerend bericht op. "Jaarlijks 4000 sterfgevallen door vogelhouderij".

Dit bericht, afkomstig van de afdeling Voorlichting van de Rijksuniversiteit van Utrecht, veroorzaakt begrijpelijk veel opwindings. Het staat er duidelijk, "4000 van de 8000 sterfgevallen van longkanker zijn te wijten aan door huisvogels veroorzaakte stofdeeltjes". Tot die conclusie zou drs. P.A.J. Holst zijn gekomen in zijn proefschrift "Gezondheidsrisico's van huisvogels". Hij hoopt daarmee te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. Geheel vogelminnend Nederland is in rep en roer. Op het bondsbureau worden we overstromd met telefoontjes waaronder ook tal van redacties van kranten, radioprogramma's en het NOS-journaal. Ieder wilde weten hoe de vogelliefhebbers op dit bericht reageerden en de vogelliefhebbers zelf zaten met de klemmende vraag of nu echt de vogels het huis uit moesten.

In mei 1984 zijn we ook al geconfronteerd geworden met soortgelijke persberichten, eveneens afkomstig van drs. Holst. Het is toen gelukkig niet zo wijd verspreid geweest. Op pagina 342, jaargang 1984, hebben we daarover een geruststellende mededeling kunnen doen. Nu, drie jaar later, komt het weer aan de orde en de sensatie is vele malen groter. Enigszins de materie kennende, hebben we van het eerste tot het laatste telefoongesprek durven stellen niet onder de indruk van het mediabericht te zijn. Immers dat bericht leek ons volstrekt onge nuances. Niet alleen wij bleken die mening te zijn toegedaan, ook meer terzake kundige personen en instellingen. Verschillende longartsen reageerden bijvoorbeeld met de opmerking dat als het verband tussen het houden van vogels en longkanker bewezen kan worden het grote vraagstuk opgelost is. Dat is echter geenszins het geval. Een andere longarts waarschuwt voor statistisch gegoochel. Ik verbind, zo zegt hij, ook geen conclusies aan mensen die aan longkanker lijden en bijvoorbeeld auto rijden. Professor L. Smets te Amsterdam zegt dat het om een studie gaat waarin statistisch een verband wordt gelegd tussen mensen die met name vogels houden en longkanker hebben. De studie van drs. Holst geeft niet aan dat het houden van vogels de oorzaak is maar het legt een verband. Het Koningin Wilhelminafonds, de Kankerbestrijding, vindt het wegdoen van vogels onnodig. Zij vindt het bovendien bijzonder onverantwoord een dergelijk bericht de wereld in te sturen. Welnu dat vinden wij ook en vandaar dat wij aanwe-

VOGELS EN LONG- KANKER

zig zijn geweest op de door drs. Holst op 15 juni j.l. in Utrecht gehouden persconferentie, waarbij ook diens promotor Professor dr. F. de Waard aanwezig was. Op onze vraag of de eerste zin van het persbericht staande gehouden kan worden, antwoordt drs. Holst ontkennend. Het onderzoek laat zich niet vertalen in aantallen. Verantwoordelijk voor het mediabericht blijkt de afdeling Voorlichting van genoemde Rijksuniversiteit te zijn. Niettemin heeft drs. Holst vooraf wel kennis hiervan genomen. Het is zeer te betreuren dat juist daaraan duidelijk te weinig

aandacht is geschonken. Prof. dr. de Waard stelde dat de aantallen in het persbericht genoemd teruggedraaid moeten worden. Men dient het cijfermateriaal wel te relativeren. Drs. Holst heeft enig verband ontdekt tussen longkanker en het houden van vogels maar feitelijk niet meer dan dat. Hij onthoudt zich, zo zegt Prof. dr. de Waard, in zijn proefschrift ook van conclusies. Er zal nog heel veel onderzoek en in een veel breder vlak dienen te worden verricht eer men tot bepaalde conclusies zal kunnen komen.

Prof. dr. de Waard zegt vervolgens het zeer te betreuren dat een dergelijk onzorgvuldig geredigeerd mediabericht is verspreid.

Wat blijft over

Rokers hebben een grotere kans op het krijgen van longkanker dan zij die niet roken. Als men daarbij ook op een onzorgvuldige wijze vogels binnenshuis houdt en de longen naast het roken nog eens extra worden belast met ingeademde stofdeeltjes, wordt dat risico extra verhoogd. Als men toch rookt en tevens op een verantwoorde wijze vogels houdt kan de risicofactor gelijk zijn aan hen die roken en geen vogels houden. Zij die niet roken en op een verantwoorde wijze vogels houden lopen het minste risico. Op een verantwoorde wijze vogels houden betekent de nodige hygiëne betrachten. Zorgvuldig onderhoud van het vogelverblijf vermindert eventuele risico's zowel voor u zelf als voor uw vogels, maar is dat voor de echte vogelliefhebber al niet de gewoonte van de wereld?

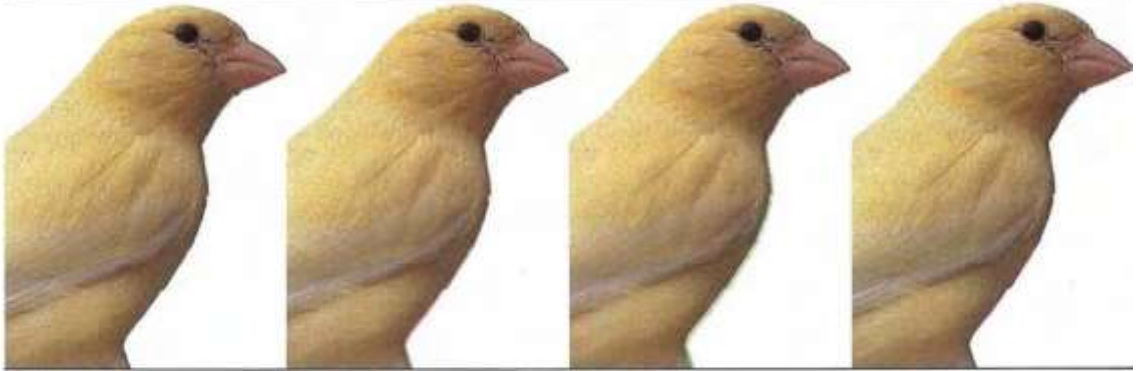
In dit verband moge ik u nog wijzen op het reeds in maart van dit jaar gepubliceerde artikel in *Onze Vogels*, *Vogels en Longkanker*, geschreven door de dierenarts J.T. Lumeij. U kunt het vinden op pagina 135.

Tenslotte

Op 16 juni j.l. is drs. P.A.J. Holst gepromoveerd tot doctor in de geneeskunde, zij het dat hij de stelling over vogels houden en kanker uit het proefschrift heeft weggelaten. Zou hij dat niet hebben gedaan, dan zou hij hoogstwaarschijnlijk de doctorstitel niet hebben verkregen, aldus *De Volkskrant* van 17 juni j.l. Mocht er door het eerdergenoemde persbericht ongerustheid zijn ontstaan, wij hopen dat met deze uitleg het eenieder duidelijk zal zijn dat het houden en kweken van vogels op de wijze zoals we die voorstaan geen extra risico's voor de gezondheid oplevert.

C.E. van Berkel

Stammen kleurkanaries

Een stam van 4 vogels is heel wat anders of liever gezegd, heel wat meer dan zomaar 4 vogels van dezelfde kleurslag. Tijdens de keuring ligt het accent op de **onderlinge eenheid van de vier vogels**.

Al liggen bij kleurkanaries de zwaartepunten betreffende die eenheid dan bij kleur en vorm, toch zal de rest ook niet aan het oog van de keurmeester voorbij gaan.

De standaard zegt, dat er stameenheidspunten **mogen** (niet moeten) worden gegeven als er een duidelijke eenheid in de onderlinge kleurpunten aanwezig is. Over de hoogte van die stameenheidspunten wil ik het hier niet hebben.

Wel gaan we eens wat nader in op die onderlinge eenheid van de vier vogels, ze moeten alle 4 zoveel mogelijk gelijkheid tonen.

Stel, dat we 4 vogels in de oranjeroodaagaat serie hebben, we houden het op intensieve exemplaren.

Als eerste eis met betrekking tot de hoofdkleur (pigment) geldt, een fijne en goed onderbroken bestreping in rugdek en in de flanken. Al hebben we in de agaatserie dan te maken met een opbleekfactor, (de eerste reductiefactor) en al hebben de vogels in deze kleur dan minder zwarte kleurstof in hun bevedering en in de hoorndelen dan b.v. de oranjeroodbrons, toch dient de agaatserie te zwart mogelijk te zijn.

Betreffende 4 vogels hebben allemaal een rugdekbestreping die voldoende fijn en goed onderbroken is maar slechts bij 2 van de 4 stamvogels is flankbestreping aanwezig, de 2 anderen tonen in die flanken nauwelijks pigment of misschien is er geen sprake van pigmentbestreping. Ook komt het nog al eens voor, dat er in één flank wel goede bestreping te zien is

A. van Eck.

en in de andere, meestal dan de linkerflank, helemaal niets.

Het missen of te zwak aanwezig zijn van flankbestreping is een ernstige fout, daarmee hebben we hier dan ook niet te maken met een echt goede stam, dus vermindering van stameenheidspunten. Uiteraard kost dat ook punten in de individuele rubriek "kleur" inhoudende, dat je mogelijk twee vogels hebt met een waardering van b.v. 46 en 2 vogels met 45 of mogelijk zelfs 44 kleurpunten. Ook zal men weinig of geen stameenheidspunten krijgen alsmede vermindering van individuele kleurpunten als van de geschetste vogels, er drie vogeldoende zwarte pennen hebben en er eentje tussen zit met asgrijze vleugeltoppen. We zien soms ook grote verschillen in de kleur van de pootjes en die van de snavel. In al die gevallen doet dit dus afbraak aan de eerder geschetste gelijkheid en bij ernstige fouten zijn de stameenheidspunten verloren.

Tot op heden alleen nog maar gehad over de hoofdkleur, maar zo geldt dat ook voor de bijkleur, in dit geval de oranjeroede bijtint zonder enige schimmel. Die moet bij alle 4 de vogels goed diep van tint zijn, goed helder en vooral egaal, dus zeker niet vlekkelig. Stel, drie vogels goed diep, helder en egaal van kleur, de 4e vogel is mat van tint, doet misschien zelfs wat bruin aan dus zeker niet de vereiste helderheid of erger nog, is geheel vlekkelig.

In al deze gevallen komt de 4e vogel met een aanzienlijk lager aantal kleurpunten

uit de bus dan de overigen, dus weg stameenheidspunten.

Kennelijk wil men soms kost wat kost een stam inzenden, we zien dan dat er een pop samen met drie mannen tot stam is uitgekozen. Die pop zal zeker bij de oranjeroodagaten, vrijwel altijd matter van kleur zijn, ook een (zeer) lichte schimmel waas is altijd bij de popjes te zien. Oo hier dus weer, weg stameenheid.

Zoiets kunnen we dus beter niet doen, de pop zal meestal nadelig opvallen tussen haar mannelijke groepsgenoten, de schimmelwaasje in nek en in rugdek zal evenals de minder sterke baardtekening, alsmede het mattere tintje, de keurmeester niet ontgaan. Bovendien zien we dikwijls dat de pop een heel ander model is dan de man, in een stam spelen **alle** onderdelen mee als het gaat om de eenheid, dus ook de vorm, het type vogel zoals we dat zeggen.

Verder betrekken we dus de afmeting, de conditie en de bevedering ook in de stameenheidswaardering. Als we 4 vogels hebben, waarvan er drie goed in de veren zitten en de vierde zit met een wat losse bevedering en mogelijk nog me spleetogjes in de tentoonstellingskooi dan doet ook dit in alle duidelijkheid afbreuk aan de vereiste stameenheid.

Drie vogels, normaal postuur, het juiste volume en de juiste vorm, daarbij een vierde die opvallend slank is, geeft geen eenheid voor de stam. Zo ook twee vogels met een goed gevormde kop en de andere twee met een brede, platte kop brengt geen stameenheid. Zo zouden we nog wel even kunnen doorgaan.

Uiteraard geldt dit niet alleen voor de in dit voorbeeld genomen oranjeroodagaten maar een goede stam, in welke kleur

dan ook, is heel wat meer dan gewoon vier vogels van dezelfde kleur.

Een echt goede stam heb je niet zomaar, dat is een hele toer.

Het zal niet vreemd klinken, als ik zeg dat je eerder vier gelijke vogels zult bezitten als je over voldoende vogels beschikt van één ouderpaar of de nakomelingen van één en dezelfde man b.v. bij drie poppen die bij voorkeur dan ook weer alle drie uit dezelfde ouders komen. Stamvogels bij elkaar zoeken uit de nateelt van allemaal verschillende ouders is bijna onmogelijk. Het is immers begrijpelijk dat zonen van één vader meer op elkaar kunnen gelijken dan zonen van verschillende ouders. De erfelijkheid speelt natuurlijk een aan-

zienlijke rol, denk hierbij dan b.v. alleen nog maar aan het model, het rustige of juist onrustige type en ga zo maar door.

Ga zorgvuldig te werk bij het samenstellen van stammen, als de vierde vogel ontbreekt vul dan niet aan met iets wat er gewoon niet bij past, daardoor krijg je niet alleen geen stameenhedenspunten toegekend maar daardoor verlies je vaak nog meer.

Als je sterke aftrek van stameenhedenpunten oploopt, zul je nooit als kampioen stammen uit de bus komen. Toch kunnen de drie prima vogels individueel een heel goede waardering hebben gekregen maar in veel gevallen dingen vogels, die als stam zijn ingeschreven, niet

mee naar de prijzen bij de enkelingen. Dus die drie als enkeling ingeschreven hadden dan wel hun prijs kunnen spelen, misschien zelfs enkele kampioen kunnen worden in hun klasse.

Dat is dan niet de schuld van de vogel, maar van de liefhebber, liever gezegd, de **onzorgvuldige** liefhebber.

Je kunt dit best voorkomen, kritisch de vogels bekijken op alle onderdelen kan u voor teleurstelling behoeden.

De keurmeester bekijkt het kritisch, dat moet hij wel, des te hoger is dan ook de waarde van een stam die lofprijzingen op de keurbrief heeft gekregen en geloof mij, die keurmeester schrijft veel liever "prima stam" als "geen eenheid".

Kleurkanaries

De standaardeisen in praktijk *Zilveragaatpastel*

Door de werking van de pastelfactor wordt het zwart pigment gereduceerd, verminderd, waardoor de bestreping als ook de vleugel- en staartpennen grijsachtig van kleur worden. Vooral er op letten dat de bestreping in de vleugel- en staartpennen niet te licht wordt zodat er daarvan niets meer te zien is. Die bestreping moet in elk geval wel duidelijk zichtbaar zijn, maar wel redelijk smal en kort. Het pigment mag ook weer niet te donker zijn, niet ver genoeg gereduceerd. Het rugdek mag niet te bruin zijn, het liefst helemaal geen bruin op de rug. De flankbestreping moet kort en smal maar wel duidelijk zichtbaar zijn. Een matige en egale schimmelverdeling is vereist. Slechts een klein beetje blauwstructuur mag aanwezig zijn, te veel blauwstructuur geeft de vogel een te donker uiterlijk. De bijkleur is dominant wit. Het gevolg hiervan is dat er aanslag op de vleugels aanwezig zal zijn, dat mag dan wel maar slechts minimaal. Het liefst echter geen enkele aanslag.

Kweekadvies

A) Zilveragaat man split voor pastel maal een agaatpastel pop (bijkleur geel). Die bijkleur moet zacht en zuiver zijn omdat anders de jonge zilveragaten uit deze paring mogelijk te veel aanslag op de vleugels kunnen hebben. Deze paring kan ook in omgekeerde vorm worden toegepast. B) Agaat man split voor pastemaal

zilveragaatpastel pop. C) Zilveragaatpastel man maal agaatpop of agaatpastel pop maal zilveragaat man. Uit deze paring komen agaat of zilveragaat mannen split voor pastel. De poppen zijn agaat- of zilveragaatpastel.

Is de bestreping te licht van kleur dan gebruikt men een man of pop die niet in het bezit is van de pastelfactor. Is de bestreping te donker, te weinig gereduceerd, dan kan men een isabel of een isabelpastelpop gebruiken bijvoorbeeld zilveragaat man split voor pastel maal isabelpastel pop. De mannen hieruit zijn split voor isabel. D) Zilveragaatpastel man maal isabel pop. De mannen hieruit zijn split voor isabel en pastel.

Voorkomende fouten

Pigment: Bestreping te breed en/of te lang, soms te donker. Geen of zwakke

flanktekening. Te bruin op rugdek. Vleugel- en staartpennen te ver opgebleekt (te licht). Baardtekening niet aan beide zijden gelijk, niet symmetrisch. Bestreping te vaag en vloeit te veel ineen. Snavel, pootjes en nagels te donker. Bijkleur: Zilvertint onzuiver. Te veel aanslag op de schouders en/of vleugel- en staartpennen. Te veel blauwstructuur. Te veel schimmel in rugdek. Bijkleur in flanken, dijen, onderlichaam en/of borst te licht. Wat de tentoonstelling betreft, de mannelijke exemplaren benaderen het dichtst de standaard. De poppen zijn meestal te bruin op de rug. Ook de agaatpastel mannen uit deze paring zijn geschikt voor de tentoonstelling mits de bijkleur zacht en zuiver geel is.

Piet Verdult

Het effect van specialisatie

Nog een paar maandjes, dan slaat de tentoonstellingskoorts weer in alle hevigheid toe. Zeker driekwart van het ledenbestand van de NBvV zal in een periode van ongeveer zes weken door deze epidemie getroffen worden, tegen deze jaarlijks terugkerende koorts is (gelukkig) nog geen remedie gevonden. Het tentoonstellingsseizoen 1987 staat voor de deur, onafwendbaar, zo onafwendbaar dat in dit artikelje daaraan nauwelijks aandacht gewijd zal worden. De reden is even eenvoudig als verbluffend, gedane zaken nemen geen keer. Wat krijgen we nou, heeft specialisatie geen effect op het seizoen 1987/1988? Jawel, dat wel, alleen . . ., het is onzeker of dat effect ook doorwerkt naar de tentoonstelling die door uw eigen club georganiseerd wordt.

Voor het geval dat het voorgaande op u een nogal chaotische indruk maakt, dat zal vrijwel zeker het geval zijn, zullen een paar zaken op een rijtje worden gezet, tegelijkertijd aangevend waarom dit artikel handelt over het effect van specialisatie. Het is dienstig om een moment stil te staan bij de voorbereidingen ten behoeve van de komende tentoonstelling, daarvoor moeten we terug in de tijd. Ten eerste is de aanvraag voor het houden van die TT ingediend omstreeks begin september 1986, de toestemming met daaraan gekoppeld de vaststelling van de data is ontvangen in oktober 1986. Daarna, misschien al wel daarvoor, zijn keurmeesters gecontracteerd; hetgeen inhoudt dat keurdatum en keurmeester(s) al ongeveer een jaar vastliggen. Ten tweede: de vraag wie er wat komt keuren op de komende TT is derhalve reeds een jaar geleden beantwoord, of daarbij gedacht is aan specialisatie en het effect daarvan staat geenszins vast op dit moment, de tijd zal het leren.

Zeker voor onderlinge tentoonstellingen, maar ook voor andere tentoonstellingen, kon gedurende een periode van jaren, vooruit voorspeld worden wat aan vogels te verwachten was van leden/inzenders; generaal genomen kwam zo'n verwachting redelijk uit, een enkele verrassing daargelaten. Dat nu is de laatste jaren aan het veranderen, het aantal verrassingen neemt hand over hand toe. Dat dit

geen loze kreet is wordt aangetoond door gewoon te kijken naar het aantal oorkondes dat in de laatste vijf jaren door de NBvV is toegekend aan inzenders van nog niet eerder geringd op de TT gebrachte vogels, waaruit dan ook weer afgeleid moet worden dat van verbreding van inzending sprake is. Specialisatie!

Het sterkst onderhevig aan die verbreding waren (en zijn) postuurkanaries – zebrevinken – agaporniden en grotere kormsnavels; "vroeger" vormden de Glosters de hoofdmoot van de postuurkanarie-inzending, tegenwoordig wordt het al gewoon gevonden dat 10 verschillende rassen op een TT zitten. Van tientallen grote kromsnavels is tientallen jaren lang beweerd dat er niet mee gefokt kon worden, ga eens kijken op een hedendaagse TT! Soms zijn behaalde fokresultaten zo exclusief dat eigenlijk alleen daarom de bestaande literatuur bijgesteld zal moeten worden. De kreet "broedresultaten niet bekend" wordt steeds vaker gelogenstraft, voor veel soorten vogels. Specialisatie!

Ieder TT-bestuur kan voor verrassingen komen te staan tegenwoordig, dat is beslist geen schande. Maar, uit de praktijk blijkt dat zo'n verrassing niet geëffectueerd wordt, de uitzonderlijke inzending wordt hogelijk op prijs gesteld, men verzuimt echter te vaak om ook de beoordeling van die uitzondering(en) op niveau te brengen, hetgeen zou moeten beginnen met het contracteren van keurmeesters die kaas hebben gegeten van die uitzonderlijke vogels.

De NBvV telt plm. 380 keurmeesters, al die keurmeesters hebben een BEPERKTE bevoegdheid! Een Harzer-keurmeester keurt geen Waterslagers, een kleurkanariekeurmeester geen bastaarden, een tropenkeurmeester geen kromsnavels en een kormsnavelkeurmeester geen tropische vogels. Ook specialisatie! De bevoegdheid van keurmeesters kan verbreed worden door het volgen van speciale cursussen, zo'n keurmeester mag dus meer keuren dan de collega die naast hem zit. Het is geen geheim dat keurmeesters onderverdeeld zijn in categorieën, dat wordt in de keurmeesterslijst haarfijn aangegeven, iedere TT-commis-

sie kan dat dus weten. Diezelfde TT-commissie weet uit ervaring wat aan soorte vogels verwacht kan (en moet) worden het is jammer voor de gespecialiseerde fokker(s) dat daaraan onvoldoende aandacht wordt geschonken.

Twee voorbeelden:

In A. wordt een onderlinge TT gehouden 9 inzenders hebben samen 63 postuurkanaries ingezonden; de organisatoren hebben drie kanariekeurmeesters gecontracteerd, de totale kanarieinzending, bevat 91 kleurkanaries + de 63 posturen = 154 stuks, dat zit dus goed zeggen organisatoren voldaan. Nee, dat zat helemaal niet goed, niemand van de drie keurmeesters was bevoegd tot het keuren van postuurkanaries.

In Z. wordt een regionale gehouden, 1 tropenkeurmeesters zijn gecontracteerd. De inzending omvat o.a. 24 agaporniden, 18 neophema's, 31 grasparkieten en 8 (eigenkweek) papegaaien; samen met de ingezonden tropische vogels + de bastaarden bedraagt het aantal inzendingen 243, de keurmeesters hebben een "makkie" meent men voldaan. Van de 5 keurmeesters was er slechts één bevoegd tot het keuren van alle kromsnavels, hij heeft dus 81 vogels te keuren, de overige 16 vogels worden door de andere 4 gekeurd. Op die keuring had dus niet ieder een een "makkie"!

Er van overtuigd zijnd dat de keurmeesters uit de voorbeeldsituatie (ontleend aan de praktijk) de situatie naar beste weten en kunnen hebben geklaard, is toel op die keurmeesters een oneigenlijk druk gelegd, simpelweg doordat de organisatoren kennelijk bij het contracteren geen rekening hebben gehouden met de bestaande onderverdeling in keurbevoegdheden, dat is spijtig voor de keurmeester en vooral voor de gespecialiseerde inzender. Gedane zaken nemen geen keer, dat was al in het begin van dit artikelje aangegeven. Het wordt echter pijnlijker als achteraf blijkt dat organisatoren van de voorbeeldsituaties exact dezelfde keurmeesters blijken te hebben gecontracteerd voor het komende TT-seizoen onverbiddelijk zal zich dezelfde netelige situatie voordoen . . .

Het is nu jul. 1987, in september, vóór de

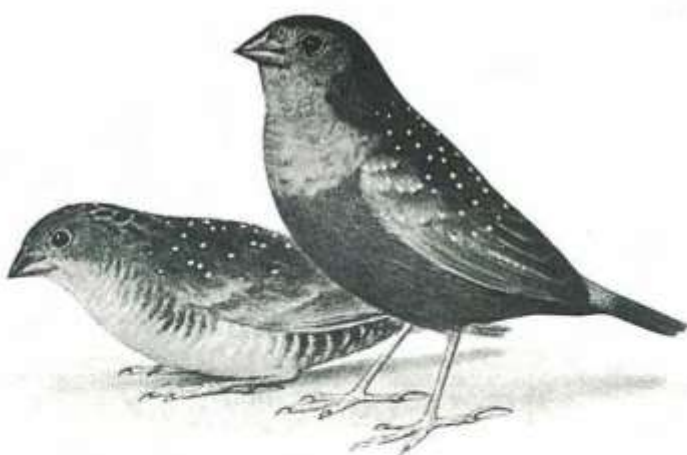
15e, moet uw aanvraag voor de TT 1988 de deur uit. De inzending van 1986 is u bekend, u weet wat u ongeveer kunt verwachten. Dan moet het als eenvoudig gekwalificeerd worden om het te contracteren keurmeestersbestand zo op te bouwen dat bevoegdheden aanwezig zijn voor alle te verwachten vogels; voor alle duidelijkheid, volgens de lijst van keurmeesters 1987 zijn de keurmeesters als volgt onderverdeeld:

- a) uitsluitend kleurkanaries
- b) kleur-vorm-postuurkanaries
- c) uitsluitend vorm en postuurkanaries
- d) zangkanaries harzers
- e) zangkanaries waterslagers
- f) tropische vogels-europese vogels-bastaarden-duiven-kwartels
- g) trop. vogels-eur. vogels-bast.-duiven-kwartels-agaporniden-grofe parkieten
- h) trop. vogels-eur. vogels-bast.-duiven-kwartels-alle kromsnavels
- i) uitsluitend grasparkieten
- j) uitsluitend alle kromsnavels.

Een keurmeester uit categorie c behoort geen kleurkanaries te keuren, daar dient de contracterende partij rekening mee te houden; een keurmeester uit de categorie f hoort niet opgezadeld te worden met het keuren van kromsnavels, daar moet de organisator rekening mee houden; een keurmeester uit categorie j behoeft de hem voorgezette tropische vogels niet te keuren, dat is het pakkie-an van de organisatoren.

Ieder organisatie-team van wat voor vogel-tentoonstelling dan ook dient, al was het alleen maar om de gespecialiseerde fokkers een faire kans te geven en om keurmeesters niet oneigenlijk te belasten, er voor te zorgen dat op de keuring de vereiste bevoegdheden aanwezig zijn, zodat specialisatie het juiste effect krijgt.

Jank

De sprinkhaanstrilde.

Van het geslacht *Ortygospiza* kennen we de patrijs-, kwartel-, en de sprinkhaanstrilde. De 2 eerstgenoemden zijn welbekend en worden in onze voliëres regelmatig gezien maar broedresultaten komen er toch weinig van voor. Zelf heb ik van beide soorten nesten en eieren gehad, maar tot volgroeide jongen is het nooit gekomen. De sprinkhaanstrilde (*Ortygospiza locustella*, Neave 1909) heb ik helaas nog nooit in ons land gezien. Volgens Robiller zijn in 1964 wel van deze vogels geïmporteerd, maar lang hadden die niet geleefd. Waar en door ie ze geïmporteerd zijn weet ik helaas niet en ook niet wat er met de vogels is gebeurd. Rechtstreeks de vuilnisbak in of misschien in de diepvries en later opgezet? Na lang zoeken heb ik een afbeelding van de vogels gezien en ik moet zeggen dat hun uiterlijk zeker wel aantrekkelijk is voor de vogelhouder, het zijn mooi gekleurde vogels.

Beschrijving van de man: rode snavel, roodbruin gezicht en borst, buik zwart. De rug is donkerbruin tot zwart met lichte witachtige vlekjes, de staart is donkerbruin, de stuit is roodbruin, evenals de vleugels. Ze hebben donkere pootjes.

De pop heeft een bruinkleurige snavel, kop en rug zijn donkerbruin met witte veertjes, ze hebben een streep-tekening bij de flanken, als bij een pop kwartelstrilde. Die flank-tekening loopt door tot bij de snavel met uitzondering van de kin, midden van de borst en buik want die zijn wit tot vuilwit van kleur. De stuit is bruin. Bij een beschrijving is het altijd moeilijk om je voor te stellen hoe zo'n vogel er precies uitziet. Een echte duidelijke en kwalitatief goede afbeelding of foto is vooralsnog niet voorhanden.

De nominaatvorm van de soort komt voor van Zuidwest Tanzania, Malawi, Zambia, Zimbabwe tot in het noorden van de republiek Zuid afrika. Verder komt de vogel voor in de buurt van de havenstad Beira in Mozambique. Volgens Roberts, in zijn "Birds of South Africa", komt de vogel daar voor in het Noordoosten van het land bij de Luansenshi rivier en rondom het Bangweulu meer.

In het oosten van Zaire leeft het ras *Ortygospiza locustella uelensis*, dit ras heeft geen witte vlekken op de rug. De soort werd in de jaren 30 door de bioloog Chapin ontdekt. Het gedrag van de vogels lijkt veel op dat van de kwartelstrilde. Ze leven in open graslanden, vooral in de buurt van meertjes en vijvertjes, met een zanderige oeverstrook met her en der grasbosjes. Ze leven van graszaad en kleine insecten. Het nest wordt gebouwd tussen grasbosjes, is bolvormig en vervaardigd van gras en veertjes. Het legsel bestaat uit 5 tot 8 witte eitjes, die vooral door het popje worden bebroed. In Zuid afrika wordt van januari tot mei gebroed. De jongen lijken veel op het popje, maar hebben een donkergrize snavel en verder zijn alle kleuren wat fletser dan bij het popje. Buiten de broedtijd worden de vogels in groepjes gezien. De roep van de vogels lijkt ook veel op die van de kwartelstrilde. Vliegen doen de vogels maar weinig, alleen als ze opgeschrikt worden.

Volgens Irwin, komt de vogel in de buurt van Beira voor, maar verder is de soort over het algemeen ongewoon. Ze leven hier op kort, steeds vochtig grasland en willen we de soort met succes in gevangenschap houden, dan zullen we er volgens hem voor moeten zorgen dat de vogels op een niet te droge ondergrond gehouden worden.

door M. Aussems

Geslaagde kweek met de Roodbuikpapegaai (*Poicephalus rufiventris*)

De roodbuikpapegaai, nauw verwant aan o.a. het beter bekende bonte boertje, is ongeveer 23 cm groot en vindt domicilie in twee gebieden, van Ethiopië tot noordoostelijk Tanzania en van Somalië tot oostelijk Ethiopië. Ze zijn vrij schuw van aard en bewonen de met acacia's, apenbrood- en vijgenbomen begroeide savannen.

Er is één ondersoort bekend, *P. rufiventris pallidus*, welke over het algemeen wat valer van kleur is.

Nestelen doen ze meestal in de nabijheid van water. De eieren worden gelegd in holten van dikke bomen of boomtakken en de broeduur bedraagt ongeveer 28 dagen.

De geslachten zijn goed te onderkennen. Is het mannetje met name op de buik oranje-rood, de pop is daar meer zee-groen van kleur. Ook bij jonge vogels, zelfs al in het nest, is het geslacht te onderkennen. De mannelijke exemplaren hebben, met name onder de vleugels, roodkleurige veren.

In 1985 kocht ik een koppel van deze fraaie papegaaien en bracht ze onder in een verwarmde binnenvolière. In die

ruimte had ik een broedblok, natuur-stam, opgehangen van 35 cm hoog en met een binnenruimte van ongeveer 20 cm middellijn.

Het was begin 1986, toen ik de pop regelmatig miste en moest constateren dat zij in het broedblok zat. Na enkele maanden hoorde ik plotseling bedelgeluiden uit dat blok komen en op dat moment wist ik met zekerheid dat er op z'n minst een jong was geboren. De dag daarop controleerde ik het nest en zag dat er twee jongen in lagen. Het liep allemaal niet zoals we dat graag hadden gezien. De derde dag vond ik een jong in de waterbak en de daaropvolgende dag het tweede jong. Het is voor mij absoluut een raadsel hoe zich dat heeft kunnen voordoen. Zoiets had ik bij kromsnavels nog nooit meegemaakt. De problemen waren echter nog lang niet achter de rug, tot overmaat van ramp vond ik enkele weken later de man dood.

Via een goede kennis kon ik gelukkig binnen korte tijd een andere man aanschaffen. Al van stond af aan was er een goede verhouding tussen de nieuwe man en de oude pop. Het klikte gelijk. Enkele maan-

den later werd er weer gebroed en op een goede dag hoorde ik wederom bedelgeluiden uit het nestblok komen. Drie dagen later voerde ik nestcontrole uit er bleek er één jonge roodbuikpapegaai te zijn geboren. Die jonge vogel werd kenmerkend goed door de oudervogels verzorgd, het groeide goed en op een leeftijd van 15 dagen heb ik de vogel ge-ringd; ringmaat 7 mm.

Gaf ik als voedsel aanvankelijk peen, appel, gekiemde zaden, mais en een goed mengsel papegaaienzaden met wat extra paddy, tijdens de opfokperiode werd het aangevuld met een eigen mengsel ei-voer en wat noten.

Jonge roodbuikpapegaaien blijven zo'n twee maanden in het nest. Na het uitvliegen keren ze de eerste dagen nog we-dar in terug maar later blijven ze er buiten.

Tekst: W.A. Dekker

Foto: Vogelpark Walsrode/Müller

Geslaagde kweek met de Bruinkoppapegaai (*Poicephalus cryptoxanthus*)

Ook deze papegaai is een nauwe verwant van het bonte boertje en behoort evenals de roodbuikpapegaai tot de familie Poicephalus.

Bij deze 24 cm grote vogels is het geslachtsonderscheid moeilijk waarneembaar. De mannetjes zouden wat groter, wat forser zijn en bovendien is een enkele maal waargenomen dat zij boven op de kop wat geelkleurige veertjes hebben. Ze worden betrekkelijk weinig ingevoerd. Met een tweetal ondersoorten, **tanganika** en **zanzibaricus**, welke voornamelijk in formaat verschillen, vinden ze hun domicilie in Zuidoost Afrika, van Zuid Kenia tot het noordelijk gedeelte van Zuid Afrika, waar het bewoners zijn van grote met in hoofdzaak acacia's begroeide vlakten tot op hoogten van ongeveer 1000 m.

Ze nestelen vrij hoog in holten van bomen. Er zijn nesten gevonden die meer dan 80 cm diep waren. Een gemiddeld legsel bestaat uit een drietal vuilwitte eitjes die gedurende ongeveer 25 dagen worden bebroed.

In hun gedragingen wijken ze nauwelijks af van de andere poicephalussoorten.

Hun tweede wetenschappelijke naam, *cryptoxanthus*, betekent 'verborgen geel' en dit slaat op de gele onderdekveren.

Ik had mijn koppel papegaaien gehuisvest in een in een, verwarmde ruimte staande, vrij grote broedkooi van 75 x 75 x 75 cm. In die broedkooi was een broedkast aanwezig van 20 cm breed, 40 cm diep en 20 cm hoog, met een invlieggat van 7 cm middellijn. In de kast was vochtig vermolmd hout gedeponerd dat, fijngeknaagd, als onderlaag voor de eieren diende. In de broedkooi legde ik tevens regelmatig vers wilgenhout waaraan de vogels flink knaagden. Rond de 20e december 1986, trof ik in de nestkast

het eerste ei aan. Het was vuilwit van kleur en had de grootte van een ei van de valkparkiet. Dat ei werd nog door twee eieren gevolgd. De pop broedde alleen en na 25 dagen zijn er twee jongen geboren. Die jongen hadden een rosekleurige huid welke rijkelijk was voorzien van grijskleurige donsveertjes. Het was ook alleen de pop die de jongen voerde. Het menu wat ik de vogels voorzette bestond uit 3 delen tortelduivenzaden, 1 deel grof parkietenzaad zonder zonnepitten, Witte Molen eivoer en gekiemde taugé en boekweit. Daarnaast verstrekte ik ze gesapte peen en appel.

De jongen groeiden goed en op een leeftijd van 21 dagen, heb ik ze met 7 mm ringen geringd. Toen ze ongeveer twee maanden oud waren, verlieten ze de nestkast waarin ze overigens nog wel regelmatig terugkeerden.

Bij het verlaten van de nestkast, geleken de jonge vogels al heel sterk op volwassen exemplaren. Ze zijn nog enige tijd door de pop bijgevoerd maar waren vrij snel zelfstandig.

In feite is er over dit kweekresultaat weinig te vertellen. Er is niets bijzonders of opvallends waargenomen. Het verliep in feite allemaal heel rustig en normaal.

Noot redactie:

Ook mevr. Kortekaas in Axel behaalde een goed kweekresultaat met deze soort. Haar vogels brachten in nagenoeg dezelfde omstandigheden twee jongen groot.

Tekst: P. Stolze

Foto: Vogelpark Walsrode/Müller

KALENDER 1987

De Grijskop- edelparkiet

Van *Psittacula himalayana* bestaan twee rassen: de zwartkop en de grijskop-edelparkiet. Gewoonlijk zijn deze ondersoorten duidelijk van elkaar te onderscheiden, maar er komen evenwel vloeiende overgangen voor, zodat men nauwelijks weet wie wie is. De nominaatvorm is echter altijd het donkerst, niet alleen de kop, maar ook de kleuren van de rest van het lichaam. Het woongebied van deze fraaie parkiet strekt zich uit over grote delen van zuidelijk Azië, van Pakistan tot Zuidwest-China. Op sommige plaatsen treft men hem als standvogel aan op hoogten van meer dan 1200 meter! De nominaatvorm leeft vaak nog hoger, tot bijna 3000 meter, maar in het barre jaargetijde zakt hij af naar lagere regionen en zoekt dan zijn vertier en voedsel in de dalen. Toch heft Pinter een waarschuwend vinger op als hij schrijft: "Ofschoon deze vogels in tamelijk hoge streken voorkomen, moet men hun winterhardheid niet overschatten. Een vorstvrij nachtverblijf moet te allen tijde beschikbaar zijn". (Een waarschuwd mens...)

Deze edelparkieten houden zich bij voorkeur op in beboste gebieden en dan bij het liefst met een weelderige ondergroei. In het bos wordt een holle boom uitgezocht, waarin de vier tot vijf witte eieren komen te liggen. Zij worden ongeveer vier weken bebroed en het kroost vliegt uit na zo'n zes tot zeven weken. Het broeden komt voor rekening van het vrouwtje, maar haar gemaal zorgt in die periode dat het haar aan niets ontbreekt.

Edelparkieten staan bekend als prima vliegers en hebben een "zeer snelle start". Voor een kooi zijn ze derhalve minder geschikt; beter is een ruime voliëre. Volgens Pinter zijn pas ingevoerde exemplaren erg schrikachtig en moet men zich in hun nabijheid rustig gedragen. Als de vogels verschrikt worden, kunnen ze doordringend schreeuwen en krijsen. In het wild blijkt hun roep vrij zacht en melodius te zijn. Soms weerklinkt een zeer hoge kreet of schril gefluit.

Meindert de Jong

OPINIE

In elk Europees land wordt de invoer van exotische dieren, in casu exotische vogels, drastisch aan banden gelegd.

Tot vervelens toe werd door diverse auteurs en ook door de redactie van "Onze Vogels" gepleit voor het fokken van diverse soorten die nu nog ingevoerd worden, maar van de ene dag op de andere bij de importeurs kunnen verdwijnen.

Dit gebeurde reeds met heel wat soorten waarvan we destijds het fokken verwaarloosden omdat de vogels toch regelmatig terug werden ingevoerd en tegen lage prijzen aangeboden. Ik denk hier aan Angola blauwfazantjes, blauwgrijze en Cinderella zwartstaartjes, moerasastrilden, zwartkop- en nonastrilden, parelastrilden enz.

Dat het met de Australische soorten niet zo'n vaart liep hebben we te danken aan "de broodkwekers" en hun Japanse meeuwtjes. Deze mensen worden door de "echte" liefhebber terecht (of onterecht?) geminacht en enkelen gaan zover aan een eerste kweekoorkonde, waarbij pleegouders te pas kwamen, niet de minste waarde te hechten. Die "echte" liefhebbers moeten zich echter ook realiseren dat de vogels die zij nu gebruiken om aan natuurbroed te doen enkel beschikbaar zijn gebleven op de vogelmarkt dank zij de kwekers die door middel van pleegouders een belastingvrij stuivertje aan hun hobby wilden overhouden. Zelf ben ik een fervent aanhanger van natuurbroed maar dit geeft me zeker niet het recht andere kwekers te bekritisieren. Erger vind ik die liefhebbers die pretenderen aan natuurbroed te doen maar stiekem er toch heel wat stelletjes Japanse meeuwtjes op nahouden, hetzij thuis hetzij bij familie of vrienden. De aanwezige meeuwen verdedigen ze dan met het argument dat ze enkel dienst doen in nood. Eigenaardig genoeg is die nood het frequentst bij de duurere soorten en begint hij al vanaf het ogenblik dat het ei gelegd is.

Wil men echt genoeg beleven aan zijn vogels dan biedt natuurbroed toch wel voordelen. Men kan het familieleven van de vogels volgen vanaf nestbouw, paring, broeden, uitvliegen van de jongen en zelfstandigen worden. Voor de meest verstokte vogelliefhebber is een zestal pas uitgekikte Chinese dwergkwarteltjes met het bezorgde hennetje erbij een heerlijk gezicht. Heel wat anders dan misschien een vijfvoudig aantal in een kunst-

moeder onder de warmtelamp. Een ste goulds zijn eigen jongen zien voeren in een ruime kooi of voliëre is een heel andere belevenis dan hetzelfde te zien gebeuren in een piepkleine broedkooi door een bruinbont mensenprodukt, ook we Japans meeuwtje genoemd.

Wat ik enorm jammer vind is het enorme tijd-, soorten- en plaatsverlies door het fokken van bastaarden. Van heel wat ingevoerde soorten worden enkel manner gekocht omdat ze zo'n leuke hybriden met kanaries opleveren. Ontzaglijke aantallen astrilden en amadines worden verkocht aan nutteloze bastaardenkweek met enkele geschikte TT-exemplaren en een massa waardeloze afval. Misschien zal men argumenteren dat men op die manier bijdraagt tot het wetenschappelijk onderzoek i.v.m. verwantschap tussen verschillende soorten. Dit zou inderdaad kunnen maar dan moet men zich zeer intensief bezighouden met het uitproberen van de F1-bastaarden op hun vruchtbaarheid. Geef toe dat de meeste bastaardkwekers daar helemaal niet aan toe komen of het na een paar nesten onbevuchte eieren voor bekeken houden. Enorme hoeveelheden potentiële kweekvogels gaan verloren aan die zinloze bastaardenkweek. De diverse Afrikaanse cini's, alariovinken, woestijnvinken en roodmussen waren sinds lang voldoende in gevangenschap aanwezig, had men deze soorten raszuiver gefokt. Een rooibouw op de natuur kan men zeker niet verantwoorden als men met deze vogels gaat bastaarden in plaats van kweekstammen op te bouwen.

Parkieten-, kwartel- en tropische duivenliefhebbers hebben gelukkig aan die

waanzin niet meegedaan en bastaarden van deze soorten zijn noch gewild in de handel noch opgenomen in de vraagprogramma's van de tentoonstellingen.

Dit vraagprogramma heeft zeker schuld wat de andere vogelsoorten betreft. De meest drastische maatregel ware natuurlijk het schrappen van alle bastaarden uit het vraagprogramma. Dit zou misschien gedurende een vijftal jaar wat tegenkanting geven maar de liefhebbers zouden vlug inzien dat het raszuivere fokken in deze tijd van invoerbepaling een levensnoodzaak wordt. Waarom zou u niet evenveel plezier kunnen beleven aan een raszuiver nestje zwartkopsijzen dan aan een stel hybriden met kanarie. Liefhebbers die bastaarden kweken om verwantschap tussen vogelsoorten uit te testen zouden ook geen probleem hebben met de maatregel want tentoonstellingen interesseren hen meestal toch niet. Het enige nadeel dat ze zouden ondervinden is een gebrek aan afzet voor hun kruisingsprodukten. Dit zou dan weer regulerend werken en het kweken van bastaarden binnen de perken houden.

Voor de liefhebbers die tot nu verder gelezen hebben zou ik naast mijn opmerkingen i.v.m. natuurbroed en bastaardkweek nog een derde puntje willen aansnijden. Ik hoop dat er toch enkele serieuze kwekers zijn die mijn opinie delen op dit vlak. Ik ben er niet alleen voorstander van de soorten raszuiver te houden maar

zou het nog idealer vinden als we wat meer rekening hielden met de ondersoorten of geografische rassen zoals ze in de natuur voorkomen. Misschien doet men later op ons beroep om een bepaalde soort af te staan tot reintroduceren in de vrije natuur. Het lijkt me een prettige gedachte mochten we dan ook het juiste geografische ras kunnen aanbieden. Zo fok ik gedurende enkele jaren de Oost-Afrikaanse ondersoort van het zilverbekje (*Euodice cantans orientalis*). Deze subspecies verschilt al in heel wat kleurnuances van de nominaatvorm en verdient het zeker apart te worden gefokt. Bij deze ondersoort ziet men reeds de overgang naar het Aziatische loodbekje. Op keurmeestersvlak wordt spijtig genoeg weinig rekening gehouden met ondersoorten. Ik herinner mij uit mijn jeugd dat de grote noordelijke goudvink het bij ons steevast haalde tegen de inheemse kleinere vorm. Bij het Angola blauwfazantje werd de nominaatvorm "angolensis" altijd benadeeld ten opzichte van de dieper blauwe "niassensis", vanwege de fletse-re kleur van eerstgenoemde.

Als de ondersoorten nu nog onderling gekruist worden is een juiste determinatie onmogelijk. Hoe is men echter zeker met raszuivere vogels te starten? Een eerste zekerheid is de vogels bij de importeur te kopen, zo mogelijk onmiddellijk na import. Dan is men zeker dat de dieren uit dezelfde streek komen en dat er

nog geen verschillende zendingen gemengd werden. De meeste importeurs zullen om epidemieën te vermijden zoveel mogelijk de diverse importen gescheiden houden. Ideaal is als men met enkele gelijk geïnteresseerde liefhebbers een tiental paartjes van dezelfde ondersoort kan aanschaffen. Mits een goed bijgehouden kweekboek en het gebruik van vaste voertrijen om alle verwarring te voorkomen moet het dan mogelijk zijn van een bepaalde ondersoort een kweekstam op te zetten.

Door de vogels op diverse adressen te huisvesten wordt verlies door een of andere ziekte geminimaliseerd. Via de importeur, literatuur en balgenonderzoek in de musea tracht men zoveel mogelijk informatie over de ondersoort te verzamelen. Gestorven exemplaren worden geconserveerd als echte balg of wat eenvoudiger ingespoten met een formoloplossing. Op die manier heeft men genoeg referentiemateriaal voor het geval het nodig mocht blijken nieuwe vogels bij te kopen. Wees echter voorzichtig met sommige importeurs die nogal eens andere landen van he-komst durven opgeven, misschien uit schrik hun beste exporteur te verraden.

Ik hoop dat ik met bovenstaand artikel enkele reacties heb losgeweekt bij bepaalde liefhebbers en ik kijk er met belangstelling naar uit.

Lucas Van Praet

Ooproep

De Technische Commissie Kleur-, vorm- en postuurkanaries zal in het voorjaar van 1988 weer een opleiding tot **keurmeester van kleurkanaries** en een opleiding tot **keurmeester van postuurkanaries** van start laten gaan. Om met kans op succes een van deze opleidingen te kunnen volgen zal men op de Bondskampioenschappen te Breda, in januari 1988 een toelatingsexamen moeten afleggen.

Deelname aan dit examen is alleen mogelijk als men aan de volgende eisen kan voldoen:

- Lid zijn van de NBvV en de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt
- Meer dan normale interesse hebben voor alles wat op kleurkanaries c.q. vorm- en postuurkanaries betrekking heeft.
- Gedurende minstens 5 jaren met succes meerdere kleuren, zowel reeds langer bestaande alsook zogenaamde nieuwe kleuren te hebben gehouden en gekweekt c.q. gedurende minstens 5 jaren met succes meerdere rassen te hebben gehouden en gekweekt.
- Liefst enige kennis bezitten met betrekking tot de vererving van kanariekleuren c.q. de vererving van postuurkanarieeigenschappen en kleurvorming.
- In staat zijn de voorkomende kanariekleuren c.q. de bestaande en in ontwikkeling zijnde rassen te herkennen, en van uitgaande dat, zeker bij de reeds langer bestaande kleuren c.q. de reeds langer bestaande rassen, geen ernstige fouten mogen worden gemaakt.

- Bereid zijn gedurende minstens 2 jaar, één zaterdag per maand, aan de opleiding deel te nemen.
 - Over voldoende vrije werkdagen beschikken om minstens 5 maal per seizoen bij verschillende keurmeesters, tijdens de officiële keuringen die aan de wedstrijden vooraf gaan, praktische keurervaring op te doen.
 - Men mag niet kleurenblind zijn of moeite hebben met het herkennen van de kleuren rood en groen. Daarom zal ter plaatse een kleuren onderscheidingsstest worden afgenomen. De kandidaat zal bereid moeten zijn hieraan mee te werken.
- Indien men niet aan voornoemde eisen kan voldoen is het overbodig zich voor het toelatingsexamen aan te melden.

Ten aanzien van de opleiding tot keurmeester kleurkanaries zal ter kennisgeving en ter voorbereiding op het toelatingsexamen door de Technische Commissie een kortdurende introductiecursus worden gepland. Deze introductiecursus, nogmaals uitsluitend voor diegene die een opleiding tot keurmeester kleurkanaries willen volgen, zal worden gegeven in de maanden oktober en november in een aantal nader te bepalen plaatsen. Aangezien aan het eind van de introductiebedagen door de regionale docenten een voorselectie zal worden gehouden, is het van belang deze introductiecursus te bezoeken.

Belangstellenden voor een van beide opleidingen dienen zich vóór 5 september a.s. schriftelijk op te geven met vermelding van volledig adres, eventueel telefoonnummer en geboortejahr.

Voor de introductiecursus en de opleiding tot keurmeester kleurkanaries bij J.M.C. van Kempen, Lienaertsstraat 102, 6164 GK Geleen, telefoon 04494 - 47749.

Voor de opleiding tot keurmeester postuurkanaries bij J. Kuiper, W. Marisstraat 2, 2282 SP Rijswijk, telefoon 070 - 995949.

Oranjebuik Vliegenvanger

(*Niltava sundara*)

De oranjebuik vliegenvanger is een zich overwegend laag bij de grond ophoudende vogel die juist daar het nodige voedsel vindt. Het is een echte insecteneter, ze moeten het dus vooral van dat kleine gewriemelte hebben en zij vinden ze te kust en te keur onder de op de grond liggende bladeren en takken. Ook pikken ze allerlei insecten van planten en struiken terwijl zij, zij het in mindere mate, ze ook wel vliegend in de lucht weten te snappen.

Het zijn specifieke bewoners van de onderlagen van dichte wouden.

In hun verspreidingsgebied, waar ze veelvuldig voorkomen, is het een van de meest opvallende vliegenvangers. Dat verspreidingsgebied is erg groot, te weten van de uitlopers van de Himalaya, Bhutan en Assam, tot zuidwestelijk China, Birma, Noordwest Thailand en Noord Laos. Tijdens de zomers verblijven ze op hoogten van 2000 tot 2700 meter, tijdens de winters in lager gelegen gebieden en altijd in de dicht begroeide onderlagen van de bossen en wouden.

Ze zijn ongeveer 16 cm groot.

De kleurafbeelding geeft u een redelijk beeld van de verschijningsvorm van een volwassen mannetje. Met de nadruk op 'redelijk' want de kleuren van deze tekening komen namelijk vrij hard over terwijl ook het zwarte veerveld op de keelstreek in feite wat te nadrukkelijk is weergegeven. Van nature zijn ze daar beslist blauwer van kleur, zij het wel donkerblauw. Overigens zijn er met name waar het de kleurnuances betreft enige verschillen tussen de nominaatvorm en de ondersoorten *N.s.whistleri* en *N.s.denotata*.

De pop heeft een totaal andere verschijningsvorm. Zij is olijfbroen op de bovendelen met een donkerbruine staart. Op de nek zit, aan weerszijden, een klein saffierblauw plekje welke door een smalle vuilwitte tot cremekleurige halsband met elkaar verbonden zijn. Overigens worden deze pas goed zichtbaar als de vogel zich uitstrekt. De onderdelen zijn overwegend asgrijs van kleur.

Ze maken slordige komvormige nesten, meestal ergens op of in. De eitjes zijn cremachtig tot licht roze van kleur dicht bezet met roodbruine spatten.

De pop broedt alleen; broedduur ongeveer 14 dagen. Op een leeftijd van twee weken vliegen de jongen uit.

Voor wat betreft het houden en verzorgen van vliegenvangers, mogen wij u verwijzen naar het artikel op de pagina's 120 en 121, Onze Vogels 1987.

Een verrassing

A. v.d. Biggelaar te Gerwen, had al geruime tijd een paartje oranjebuik vliegenvangers in zijn bezit. De vogels waren met blauwfazantjes, roodkopamadinen, blauwgrijs roodstaartje en brilvogeltjes, van elk een paartje, gehuisvest in een goed beschutte volière van 3 m lang, 1 m breed en 2 m hoog.

Aan de wanden van de volière waren, zo hoog mogelijk, bossen bremtakken opgehangen. In een ervan hadden de vliegenvangers, van voornamelijk kokosvezel en paardehaar, een komvormig wat slordig aandoend nestje gemaakt.

Op een gegeven dag werd er vanuit een bos bremtakken het geluid van piepende jongen waargenomen. Bij onderzoek trof men bedoeld nestje aan met daarin twee jonge vliegenvangers. Het was een complete verrassing. De jongen waren gehuld in een donkergrijs donskleed.

Beide oudervogels vlogen af en aan met voedsel en ze verzorgden de jongen zeer goed. Het voedsel waarover ze konden beschikken bestond uit eivoer met daarin mierenpoppen, meelwormen, een grote

hoeveelheid buffalowormpjes, maden, diverse soorten fruit en wat groen. Nadat de jongen door Van de Biggelaar met 3.2 mm ringen waren geringd, verlieten ze op een leeftijd van bijna veertien dagen het nest.

In hun jeugdkleed doen ze sterk denken aan volwassen popjes. Toen ze bijna twee maanden oud waren trad de jeugdruï in en bij een van de twee jongen zag je geleidelijk de gele en blauwe veren doorkomen, een mannetje dus. De andere bleek een popje te zijn en die veranderde op het oog nauwelijks. Aan het einde van het jaar, waren de jonge vogels redelijk op kleur. Toch, als je ze naast de oudervogels ziet, zijn er nogal wat verschillen in kleurnuances en kun je dan ook stellen dat ze in het tweede levensjaar pas goed op kleur komen.

Dit kweekresultaat is gepaard gegaan met een portie kwekersgeluk dat we in feite allemaal wel eens nodig hebben. Niettemin moge uit dit verhaal wel blijken dat bij een adelijke verzorging, met het accent gelegd op de voeding, successen met welke vogelsoort dan ook zeer wel behaald kunnen worden.

Cevab

Volière van de maand

Iedere maand opnieuw kijk ik met plezier naar de foto's en beschrijvingen van het artikel volière van de maand. Dit heeft mij er toe bijgedragen ook mijn vogelverblijf c.q. volière aan de leden van de Ned. Bond van Vogelliefhebbers te tonen. Ruim 25 jaar heb ik vogels en met groot plezier geniet ik tot op heden nog met volle teugen ervan. In de loop der jaren is het vogelverblijf met m'n hobby mee gegroeid, zodat (zie foto 1.) mijn vogelverblijf de afmeting heeft van 4,50 mtr lang, 2,10 mtr breed en 2,10 mtr hoog, met

daaraan verbonden een buiten volière (zie foto 2.) Afm. 2,10 mtr x 1,60 mtr en 2,00 mtr hoog. In het vogelverblijf heb ik voldoende ruimte voor de kweek van diverse vogels o.a. Vorm en Postuur-kanaries, Zebra-vinken (Ben ook lid van N.Z.C.) en een aantal klein zaad etende tropische vogeltjes (zie foto 3.), tevens heb ik drie baby-vluchten waarvan de afm. per vlucht is 1,70 x 0,50 x 0,55 mtr. Dit is echt gemakkelijk voor het observeren en selecteren van de vogels, daarbij een grote vlucht wat aansluit op de bui-

ten volière afm. 2,10 x 1,20 x 2,10 mtr (zie foto 4.)

Daar ik nu gepensioneerd ben, heb ik aan deze vogelsport een bijzondere mooie hobby, want zoals ik tegen een ieder zeg, vogels houden, betekent van vogels houden.

H. Bosch
Wolfstraat 59
6531 LL Nijmegen

Schild- of roodkeelwida

Euplectes (Niobella)
(Coliuspasser) ardens.

De schild- of roodkeelwida komt met vier rassen voor in Senegal, oostwaarts tot Zuid Soedan en Ethiopië en zuidwaarts tot Angola en het oostelijk gedeelte van Kaaprovincie, waar ze leven in met hoge grassen en kleine tot middelgrote struiken begroeide gebieden.

In broed- of prachtkleed meet het mannetje 28 cm en is dan, althans waar het de nominaatvorm betreft, op de rode band onder de keelstreek na, geheel zwart van kleur. De grote afbeelding laat u heel duidelijk zijn verschijningsvorm zien. Op de wat kleinere afbeelding ziet u naast het popje een mannelijk exemplaar dat nog niet helemaal op kleur is. Bij twee ondersoorten, *suaehelicus* en *laticauda*, hebben de mannetjes in prachtkleed een roodkleurige bevedering op de achterschedel doorlopend tot op de nek en naar voor aansluitend op de rode keelband. Deze vogels worden roodschedelwida's genoemd. De derde ondersoort, *concolor*, mist alle rood in het prachtkleed. Deze soort is geheel zwart met op het rugdek en de vleugels een vage donkerbruine bestreping. Het zal u niet vreemd klinken als aan deze vogel de naam zwarte wida is gegeven.

In rustkleed gelijken de mannetjes sterk op de vrouwtjes, alleen is de bestreping wat krachtiger.

In hun eigen gebied, dat door de mannetjes sterk wordt verdedigd maar waar wel meerdere vrouwtjes zijn toegelaten die zich meestentijds tussen het gras op de grond bevinden, bouwt het mannetje tussen de grasstengels en betrekkelijk laag bij de grond een viertal nesten. Die nesten zijn vrij dunwandig en van boven wat afgedekt. Gedurende de tijd dat de 2 tot 4 vrouwtjes elk op 2 tot 3 glanzend blauwgroene en met donkere vlekjes voorziene eieren broeden, is het mannetje niet alleen waakzaam en houdt hij zijn territorium vrij van op z'n minst rivalen, maar maakt hij ook talloze vluchten waarbij hij dan zijn wat sissend en kras-send klinkend liedje ten gehore brengt. De broedduur bedraagt ongeveer 13 dagen en de jongen verlaten op een leeftijd van ongeveer 3 weken het nest. Uiterlijk gelijken ze dan op volwassen popjes.

Het voedsel van deze wida's bestaat uit allerlei graszaden en kleine insecten.

Voor de volière zijn deze wida's heel goed geschikt. Gezien hun polygame karakter,

is het wel aan te bevelen om bij aanschaf van een mannetje ook een viertal popjes trachten te bemachtigen. Buiten de broedperiode leven deze wida's, zoals nagenoeg alle wida's, vreedzaam met andere vogels samen. Is echter de broedtijd aangebroken en heeft de man zijn rustkleed geruild voor het prachtgewaad, dan verandert die vreedzame houding en treedt hij allens krachtiger op tegen vogels die zijn gebied binnenkomen. Dit houdt dus in, dat indien ze gehuisvest zijn in een wat kleine volière er spoedig schermutselingen kunnen ontstaan. In een ruime volière is de kans kleiner, althans het risico dat er wat ernstigs gebeurd is dan niet zo groot meer. Het laat zich verstaan dat een goed beplante volière, waarin ook aandacht is gecon-

aan lage begroeiing met o.a. flinke graspollen etc., de enigst juiste huisvesting is. De volière dient tevens te zijn voorzien van een tocht- en vorstvrij nachtverblijf zodat de vogels ook de winterperiode zonder problemen kunnen doorbrengen. Het voedsel dient te bestaan uit een goede zaadmengeling voor grote tropen aangevuld met trosgierst, gras- en onkruidzaden, wat eivoer en zo mogelijk enig levend voer, dit laatste met name tijdens de broedperiode. Dagelijks ook grit en maagkiezel en vers bad- en drinkwater.

Foto: H. Bielfeld